

Lan-saioetarako materiala

Documentación para las sesiones

Herrigintza eta elkarbizitza

Fortalecimiento de la pertenencia al pueblo y convivencia

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

	INDARGUNEAK	AHULEZIAK
demografia	<ul style="list-style-type: none"> → Herriaren hazkundera positiboa izan da azken hamarkadan (% 11,8), batzbestekoaren gainetik. → Jaiotza-tasen igoera sumatzen da azken urteetan. Azken 13 urteetan % 39ko hazkundera izan du jaiotze-tasak Zumaian, Gipuzkoako % 5arekin erkatuz edo EAEko % 10arekin. → Gipuzkoa eta EAEn baino gazte gehiago dago (0-19 urte arteko % 21,4 Zumaian, % 18,5 Gipuzkoan, % 17,6 EAEn), eta adineko gutxiago (65 urtetik gorakoak % 16 Zumaian, % 19,7 Gipuzkoan, % 19,8 EAEn). → Zumaiar emakumeen eta gizonen kopurua orekatua da, % 50,4 emakumeak eta % 49,6 gizonezkoak.	

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

	INDARGUNEAK	AHULEZIAK
aniztasuna	<ul style="list-style-type: none"> → Herrian aniztasunaren gaineko hausnarketa egin da eta hainbat lanketa egin dira. Halaber, hainbat espazio soziokultural eta komunikazio-bide zabalik daude elkar ezagutzeko. Gaiarekiko interesa badago, eta Anitzen sarearen baitan lantalde egonkorra egituratzeko asmoa dago. → Zumaiarren % 17,6 Euskal Herritik kanpo jaio da (% 11,6 Espainian, eta % 5,8 beste herrialdeetan). Espainiatik kanpo jaiotako en kopurua inguruko herrietakoa baino nabarmen apalagoa da, eta ondorioz, aniztasuna kudeatzeko eta elkarbizitza sustatzeko baldintza egokiak daude. → Herri txikia izateak harremanak egitea errazten du. Herrian ez dago gatazkarik jatorri eta etnia desberdineko jendearen artean. 	<ul style="list-style-type: none"> → Etorri berriek sortzen dituzten harremanetan, sarritan, meneko rola hartzen dituzte, eta integrazioarako zailtasunak sumatzen dituzte (koadrilaka antolatuta gaude, hizkuntza xenofoboa...) → Hainbat eremutan aniztasunaren gaia presente dago, baina ez da lantzen, eta aurreiritzietan lanketa sakona egin beharra dago. Jatorri eta kultura desberdineko jendearen artean dauden harremantzeko modu desberdinek errezeloak eta zailtasunak sortzen dituzte. Herria txikia izatea oztopo izan daiteke, elkarrekintzarako aukera gutxiago dagoelako. → Zumaiarren artean, immigrante eta bertako dikotomia oso barneratua dago. → Beste jatorri bateko pertsonen euskara ez jakitea elkarbizitzarako zailtasuna da. → Integrazioaren ordeztasimilazioan erortzeko arriskua, norberaren kultura eta hizkuntza galaraziz. → Gizarte Zerbitzuetatik, etorri berriei zuzendutako zerbitzuak indartu behar dira eta errealitate berri horri aurre egiteko esku-hartzeak proposatzeko baliabideak eta tresnak behar dira.
bakegintza, elkarbizitza, memoria historikoa	<ul style="list-style-type: none"> → Memoria historikoaren inguruan lan handia egin da, bereziki, abertzaletasuna eta gerra zibilaren inguruan 	<ul style="list-style-type: none"> → Memoria historikoaren gai sakondu behar da. → Bakegintzaren eta elkarbizitzaren arloan, sufrimendu guztiak jasoko dituen mapa egin behar da eta errekonozimendua aitortzeko ekimenak martxan jarri.

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

	INDARGUNEAK	AHULEZIAK
euskara	<ul style="list-style-type: none"> → Herri euskalduna da (biztanleen % 71,1), eta ezagutza gora doa. → Gainerako herri euskaldunek baino bilakaera hobea izan du (hizkuntza-gaitasunean; lehen hizkuntza euskara dutenen kopuruan; zein etxeko erabileran). → UEMAKo kide da, eta politika definitua eta argia du. → Euskararen kale-erabilera % 52koa da. Gazteak dira gehien erabiltzen dutenak (% 70). → Ikasleen % 98,7k D ereduan ikasten du. → Udalean euskaraz arduratzen den zerbitzua dago eta udal barrurako nahiz kanporako plana martxan dago. → Hainbat programa daude martxan: euskara ikasteko diru-laguntzak ematea, errotulazioak euskaraz jartzeko diru-laguntzak, hizkuntza aholkularitza zerbitzua, euskarazko sorkuntza eta ikerkuntza bultzatzea, etorri berrientzako zerbitzu berezituak (hizkuntza-errefortzuko programak, helduentzako euskara ikasteko programa berezituak... → Euskararen Aholku Batzordea dago, herriko talde eta norbanakoek osatua. → Euskarazko kultura eskaintza da nagusi, eta etorkizunera begira proposamenak egin dira biak uztartzeko. → Euskara Sasoian egitasmoa dago kirol-elkarteetan euskararen erabilera bultzatzeko → Euskarazko herri komunikabideak daude: Baleike aldizkaria, Baleike.eus eta Urola Kostako Hitza → Urola Kostako Udal Elkarteko Euskara Zerbitzuarekin elkarlana dago.	<ul style="list-style-type: none"> → Azken hamar urteotan hizkuntza-gaitasuna jaitsi egin da (% 73tik % 72ra). → Lehen hizkuntza euskara dutenen kopuruak behera egin du (% 60tik % 56ra). → Etxeko erabilerak behera egin du azken 20 urteetan (% 47tik % 45era) → Kirolaren esparruko jardueretan euskararen presentzia eta erabilera sendotzeko premia dago. → Herritarren gehiengoa elebiduna den guneetan euskara lehen hizkuntza funtzionala izateko neurriak hartu behar dira.

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

	INDARGUNEAK	AHULEZIAK
adinekoak	<ul style="list-style-type: none"> → Pertsona nagusiei begira (Zumaiako herritarren % 16a), zerbitzu eta prestazio ugari daude: Beheko plaza elkarteak, Tipi-Tapa, Oporretarako aukera, Nagusilan, Gizarte Zentroa, teleasistentzia, Sendian programa (urtero famili zaintzaileentzat formazioa), etxez etxeko laguntza, balioanizdun apartamentuak, eguneko zentroa eta bi egoitza... → Zaharren egoitza, eta San Juan eta Otezuri egoitzek zerbitzua eskaintzen dute. → Gizarte Zerbitzuetatik beharrak eta mendekotasunak dituzten adinekoei laguntza ematen zaie → Nagusien beharrak aztertzeko eta indartzeko Nagusien Mahaia dago, arloko pertsonak eta taldeak biltzen dituena. → 	<ul style="list-style-type: none"> → Gizarte zerbitzuek erantzun beharreko herritarren kopuruak gora egin du, bereziki mendekotasunak dituzten pertsonen kopuruak gora egin dutelako. Baliabide, proiektu, giza baliabide eta aurrekontu gehiago eskatzen duen arloa da, eta hurrengo urteetan populazioaren zahartzea nabarmen haziko da. → Gizarte Zentro-hogarrek eraikina aztertu beharra dago, gune desberdinen erabilieraren azterketa eta berrantolaketa egitea. → Gizarte Zentro eraikuntzako zerbitzuek nagusi mota desberdinei erantzun beharko liokete: batetik, autonomia duten adinekoei eta bestetik, laguntza puntualea eta jarraitua behar duten adinekoei ere. Hau da, arrisku egoeran dauden nagusientzat ekintza desberdinak antolatu beharko liriateke dinamizatzaile baten bitartez. → Etxez etxeko laguntzako zerbitzuaren erabiliztaile-kopurua azken urteetan oso geldirik dago eta arrazoiak bat gaur egun duen prezioa da. Hori dela eta, udal mailan aztertu egin beharko litzateke zer motatako zerbitzua eskaini nahi den, noiz eta zein baldintzetan. → Nagusien adinen multzoa oso zabala da, eta egoera, behar eta errealitate oso desberdinak daude. Erantzun bateratuek ez dute beti balio.
Desgaitasuna, mendekotasuna	<ul style="list-style-type: none"> → Gizarte Zerbitzuetatik desgaitasunak eta mendekotasunak dituzten pertsonen (% 6, 2014 datuen arabera) laguntza ematen zaie tramitazioetan, baliabide eta zerbitzuetan). 	<ul style="list-style-type: none"> → Herriko arlo guztietan egindako ekintzetan mendekoak, nagusiak, desgaituak kontuan hartzea (irisgarritasuna, hezkuntza, kirola, kultura, turismoa, aisialdia eta herri dinamika...)

Herrigintza eta elkarbizitza-aurre-diagnostikoa

	INDARGUNEAK	AHULEZIAK
Bizitzeko ballabide ak	→ Premia larrian daudenei prestazio ekonomikoak ahalbidetzen ditu Udalak, Lanbide eta Foru Aldundiarekin batera	→ Hainbat familia-kideen zorpetze maila handia da. Prestazio ekonomikoak jasotzen dituzten onuradunen perfila zabala da, oso errealitate desberdinekin.
Gizarterat zea	→ Gizarte Zerbitzuetan gizarteratzeko arazoak dituztenak identifikatzeko lan egin da	→ Bazterketa egoeran dauden herritarrekin gizarteratzeko prozesuak lantzeko beharra dago: egoera kronikoak, gaixotasunak, kontsumoak, giza abilezia gutxi... Arlo honetan ez dago inongo baliabiderik ez herri mailan ez eskualdean ere.

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

Haurrak eta gazteak

INDARGUNEAK

- Herri gaztea da Zumaia, haur eta gazteak biztanleriaren % 21, 09 baita.
- Haur eta gazteentzako eskaintza badago, azpiegitura hauen bidez: ludoteka (haurrentzat), gaztetxola (gaztetxoentzat), Torreberri gaztetxea
- Familia, haur eta gazteen beharrak aztertzeko Prebentzio Mahaia eratua dago, arloko pertsonak eta taldeak biltzen dituena.
- Herriko zerbitzuek eta ikastetxeek harreman onak eta iraunkorrak dituzte: gizarte-zerbitzuak, psikomotrizitate terapeutikoa, gurasoentzako aholkularitza, bertso-eskola, musika-eskola, dantza, kiroldegia, San Telmo sariak...
- Herriko gazteak oso dinamikoak dira eta ekitaldi ugari antolatzen dituzte: kanpainak, ikastaroak, kontzertuak...
- Ekimen ugari dago: ZUGA gazte asanblada, galernasarean.info webgunea...
- Gaztematika sistemaren baitan, Zumaiaiko gazteek honako zerbitzuak jasotzen dituzte: informazioa, orientabidea, bide-laguntza, aisia hezitzailea, partaidetzarako bideak eta kultura-sorkuntzarako eta produkziarako bideak. Hiru multzotan dago antolatua: haurrak (12 urtetik beherakoak), nerabeak (13-17) eta gazteak (18tik gorakoak).

AHULEZIAK

- Familia, haur, nerabe eta gazteen artean gero eta kasu gehiago daude Gizarte Zerbitzuetatik kudeatu beharrekoak eta lan kargagatik, arlo honek eskatzen duen espezializazio eta dedikazioa ezinezkoa da gauzatzea gaur egun ditugun giza baliabideekin.
- Haur-hazkundearen ondorioz, egun 6-8 urte dituzten umeentzako zerbitzuak eskaintzerakoan zailtasunak daude, ez dagoelako zerbitzu nahikoa ume guztientzako. Ludotekan hainbat ume kanpoan geratu dira, adibidez.
- Gazte Planik ez da garatu. Gazteen behar nagusiak: prestakuntza handiegia eta irteera laboralik ez, lan-prekarioa, egonkortasun ekonomikorik ez, lan-bila kanpora joan beharra, dependentzia ekonomikoa eta emozionala...
- Hezkuntza eta prestakuntza bideak hautatzekotan, genero-estereotipoek eragina daukate, eta horrek etorkizuneko lan-baldintzetan eta txertatze-aukeretan ere inpaktua dauka.
- Gaztetxolaren erabilera oso mugatua da.
- Lonjen inguruan prozesu bat abiatzeko beharra antzeman bazen ere, ez zen gauzatu.

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

berdintasuna

INDARGUNEAK

- Berdintasun politikak garatzeko Berdintasun Saila dago, eta 2011. Urteaz geroztik berdintasun teknikaria ere bai.
- Zumaiako II. Berdintasun Plana indarrean dago.
- Emakumeenganako indarkeriari aurre egiteko tokiko protokoloa diseinatu eta ezarri da eta urtero baloratu eta hobekuntzak egitea proposatzen da.
- Berdintasun Foroa sortu da, emakumeen eta emakume-taldeen artean informazioa eta esperientziak trukatzeko.
- Jaietan biolentzia sexista prebenitzeko kanpainak egiten dira.
- Ikastetxeetan hezkidetzak lantzeko ekimenak egiten dira, nahiz eta jarduera puntualak izan.
- Malen Etxea emakume etorri berrien elkarteak hausnarketa feministan eta emakume etorkinen elkar laguntza sarean egiten duen lana oso aberasgarria da, eta berdintasun-planaren lan-ildoekin bat egiten du.

AHULEZIAK

- Udal-teknikari eta ordezkari politikoek genero-ikuspegia txertatzeko, lantzeko eta koordinatzeko ez dago egiturarik.
- Udal-langileei dagokionez, emakumeak gehiago dira, baina maskulinizatutako eta feminizatutako eremuak atzematen dira eta erantzukizun-organoen buru, gehienbat, gizonak daude.
- Herritar gehienek ez dituzte ezagutzen indarkeria sexistari aurre egiteko Udalak eskaintzen dituen baliabideak.
- Gizarte Zerbitzuetan emakumeak dira nagusi diru-laguntza eskaeretan titular gisa.
- Gizarte Zerbitzuetan artatzen diren indarkeria-matxista kasuen jarraipena eta bide-laguntza egiteko zailtasunak daude.
- Emakumeen % 33k herrian ziurgabetasun-sentsazioa sortzen duten lekuak daudela uste du.
- Herriko elementu sinbolikoek ez dute emakumeek herriari egindako ekarpena aitortzen.
- Zumaiako emakumeak, batez ere, zerbitzuen sektorean kontzentratzen dira, eta enpresarien aldetik erresistentziak daude emakumeak industriaren eremuan txertatzeko.
- Errentetan ezberdintasun esanguratsuak daude gizonezkoen eta emakumezkoen artean. Ezberdintasun horiek Urola Kostako altuenak dira, gizonezkoen errenta emakumezkoen % 194,4a baita.
- Emakumeen langabezia-tasa gizonena baino ia 3,5 puntu altuagoa izan da (% 14,5 eta % 11,1, hurrenez hurren).
- Lan erreproduktiboari dagokionez, generoen araberako banaketa ematen da.
- Elkarrekin, oro har, emakumeek gutxiago parte hartzen dute gizonen baino.
- Kirol arloan, generoaren araberako ekintzak ezberdintzen dira.

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

	INDARGUNEAK	AHULEZIAK
Elkartegintza, partaidetza	<ul style="list-style-type: none"> → Herri bizia eta dinamikoa da, elkarte asko eta askotarikoak dituena (kirola, bizilagunen elkarteak, kultura, aisia, natura, merkataritza, euskara, sozialak, jai batzordeak, gastronomikoak...) → Herritarrek bat egiten dute antolatzen diren ekitaldiekin, bai antolatzeko lanetan, bai era batera edo bestera parte hartzen. → Udalak, azken urteotan, ahalegin berezia egin du herritarren partaidetza Udalaren gestioan eta erabakietan txertatzeko. 	<ul style="list-style-type: none"> → Partaidetza prozesuetan parte hartzen duen jende kopurua ez da egindako ahaleginaren parekoa. → Udalaren eta herriko elkarten arteko elkarlana, koordinazioa eta komunikazioa hobetzeko premia dago. Diru-laguntzen kudeaketan, adibidez, gardentasun gehiago eskatzen dute erakundeek.
kirola	<ul style="list-style-type: none"> → Kirol Patronatua dago, Zumaiako kirola bere osotasunean gestionatzeko. → Kirolaren Mahaia dago, herriko kirol-elkarteetako ordezkariak osatzen dutena. → Kirol-ekipamendu egokiak daude: Lubaki kiroldegia eta ingurua, itsas kiroldegia, frontoiak... → Kirol-ekipamenduen segimendua egiten da eta hainbat berrikuntza egitea aurreikusia dago. → Kirol-eskaintza handia dago. → Oso herri kirolzalea da, kirol ugari praktikatzeko aukera ematen duena. → Lasterketa, txapelketa eta froga ugari antolatzen da, herriko elkarten partaidetza oso aktiboari esker. 	<ul style="list-style-type: none"> → Kirol-ekipamenduek inbertsioak behar dituzte, eta horiek berritzeko plan idatzirik ez dago. → Kiroldegiko bazkide-kopuruak pixka bat behera egin du → Kirol-eskaintza zabalagoa eta horren berri emateko ahalegin handiago beharko litzateke.

Herrigintza eta elkarbizitza-aurrediagnostikoa

	INDARGUNEAK	AHULEZIAK
kultura	<ul style="list-style-type: none"> → Kultura-mahaia sortu da, Udalak, taldeek eta norbanakoek osatua. → Musika-patronatua dago, udala, musika-eskola eta musika inguruko taldeak biltzeko. → Kultura-jarduerak garatzeko azpiegitura handia dago (kultur etxea, zinema, musika eskola, Torreberri, Uxategia, Komentua, udal artxibategia...). Nabarmenezkoa Alondegiak herriku kultura-ekintzei emandako bultzada. → Programazio egonkortua dago, eta jai ugari dago. → Herrian era askotako kultura-eragile ugari dago. → Sormen kultural handia dago, eta bakoitzak bere dinamika dauka (musika-taldeak, bertsolariak, margolariak...). → Kultur ondarea babesteko ahalegina egin da, eta babestu beharreko elementu ugari identifikatu eta bermatu dira, batez ere ondare material handiak.	<ul style="list-style-type: none"> → Kultur arloko Plangintza berritzeko premia dago, ohituraren poderioz, ohiko kultura-ekitaldiak inertziak errepikatzen dira, eta ez dira aintzat hartzen herritarren erantzuna eta beharrak. Diziplinen artean dauden desorekak gainditu beharko lirateke eta kultura-eragileen artean koordinazioa eta sinergiak sustatu. → Liburutegiaren erabilera mugatua da, eta eduki aldetik ere nahiko mugatua dago. Bestelako guneak falta dira irakurketarako, eztabaidarako, sormenerako... → Zumaiak duen artxibo historikoa erabiltzeko zailtasunak daude. → Musika, antzerki eta dantzarako gela eta areto egokiak eta zenbait prestazio behar dira: aldagelak, gelak... → Emanaldi txikietarako areto txiki baten falta dago. → Hezkuntza-ekipamendu guztiak kultura-ekipamenduetatik urrun daude. → Kultura-eskaintzaren hedapenaren zailtasunak ageri dira, eskaintza gizartera iristeko zailtasunak. → Urteko zenbait momentutan ekitaldi gehiegi dago batera, sail desberdinetatik antolatuak. Koordinazioa hobetu behar da udala, elkarte eta herritarren artean. → Herriko taldeen emankizun eta ekitaldiak bultzatzea → Kultura-eragileetan erreleboa falta da. → Herriko festek pisu handiegia dute kulturaren aurrekontu eta dedikazioan.